

מתיקות השבת

יו"ל ע"י ישיבת חיים של תורה - לובלין פניה"ק ירושלים ת"ו | בראשות הגאון רבי מנחם ברוך יאזוע שליט"א תלמידו של מו"ן פוסק הדור בעל 'שבת הלוי' זצוק"ל

◆ משיחורנו של מורינו ראש הישיבה שליט"א ◆

מתיקות 'מדות' של בושח...

"וְעֵשִׂיתָ כִּי־וַחֲשַׁת וְכִנּוּ נַחֲשַׁת לְרַחֲצָה וְנִתְתָּ אֹתוֹ בֵּין אֶהָל מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ בְּפָרֵשׁ יוֹתִינִי הַתּוֹרָה מְבַאֶרֶת אֶת הַמְדוּת שֶׁל הַמְשַׁכֵּן וְכִלְיוֹ, וְהִנֵּה מְצִינֵנו שֶׁהַקֶּבֶ"ה אֹמֵר לְבָיִיא יִחְזַקְאֵל (פָּרָק מ"ג) אֶת תְּכֵנִית בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי וְקָדֵם לָכֵן אָמַר לוֹ "הַגֵּד אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל אֶת הַבַּיִת וְיִכְלֻמוּ מַעֲנוּתֵיהֶם וּמִדְּדוּ אֶת תְּכֵנִית" וּמִבְּאֵר בְּקֶף שְׂרָאִיא לִנְי לְהַתְּבַשֵּׁשׁ פֶּאֶשֶׁר אֲנִי שׁוֹמְעִים אֶת תְּכֵנִית בְּנִית בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְצִרְיָה לְהַבִּין מַה הַבוּשָׁה שְׂצָרִיכָה לְהִגָּרֵם לִנּוּ מִקֶּף? אֵלֶּא דִּהְנֵה בְּהַמְשָׁךְ נִבְּנִית וְיִחְזַקְאֵל נֶאֱמַר: "וְנִתְתָּ אֶל הַפְּתָנִים הַלְלוּם אֲשֶׁר הֵם מְיֻרַע צְדוּק... לְשִׁרְתָּנִי" וְהַסְבָּח שֶׁהַקֶּבֶ"ה בָּחַר בְּצְדוּק לְכַהֵן, כִּי הוּא הָיָה נְאֻמָּן, וְאֵלֹה אֲבִיתָר הַפְּהֹן לְפִי דִרְגָתוֹ הַגְּדוֹלָה וְנִחְשָׁב לוֹ בְּדַקּוֹת שְׂאִינֵנו נְאֻמָּן, שְׂרָרִי הוּא מְרַד בְּמַלְכוּת בֵּית דָּוִד וְהֵלַךְ אַחֵר אֲדֹנָיָה נֶגֶד רְצוֹן דָּוִד מִלְּפָנָיו, וְכִמּוּ שֶׁמְצִינֵנו שֶׁשְּׁלֹמֹה גִרַשׁ אֶת אֲבִיתָר מִלְשֵׁרֶת לְפָנָיו ה', וְכָבֵר בִּימֵי דָוִד אֲבִיתָר נִסְתַּלַּק מִן הַכֹּהֵן (ש"י וְיִזְקָא ע"ג), וְזֹאת מִשּׁוּם שֶׁבְּלִי נְאֻמָּנוּת לְדָוִד מִלְּפָנָיו אִין עָרָה לְקַתְּנֹתוֹ שֶׁל הַפְּהֹן.

נְאֻמָּנוּת שְׂאִינָה שְׁלֹמֹה

וְאִף עַל פִּי שְׂאֲבִיתָר הָיָה נְרָאָה כְּלַפֵּי חוּץ נְאֻמָּן לְדָוִד, שֶׁהָיָה מִתְעַנֶּה בְּתַעֲנִיּוֹת שְׁדוּד הַתְּעַנָּה וּבְהַפְרַת הַטּוֹב עַל כֶּף שְׁלֹמֹה לֹא הִרְגוּ (מְלָכִים א, ב, כו), בְּכָל זֹאת מִפְּיֹן שֶׁהוּא לֹא הָיָה נְאֻמָּן בְּשִׁלְמוֹת לְדָוִד הוּא לֹא הָיָה רְאִי לְשִׁרְתָּ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, כִּי הַפְּהֹן אָמֹר לְקַבֵּל דַּעַת מִדְּוִד מִלְּפָנָיו אִיךָ לְהַעֲלוֹת נַחַת רֹיחַ לְה' מִעֲבֹדֹת הַקְּרָבָנוּת, וְלִהְיֵא מִהֶם אֶת הָעֵם לִיְדֵי הַכֶּרֶת הַטּוֹב לְה' עַל אֲבְרֵי גוּפֶם דִּרְגוֹ הַתְּבוֹנָנוּת בְּאֲבְרֵי הַקְּרָבָנוּת פֶּאֶשֶׁר מִנְתַּחִים אוֹתָם לְנִתְחִימָם, לָכֵן רַק כִּהֵן בְּצְדוּק שֶׁהוּא נְאֻמָּן לְדָוִד רְאִי לְשִׁרְתָּ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

וְכַשֵּׁם שֶׁעֲבֹדֹת הַקְּרָבָנוּת הָיָה צְרִיכָה לְלַמֵּד אֶת הָעֵם דַּעַת, כֶּף בְּנִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שְׁעִרְיוֹ

מוֹבְאָן כְּלִיו וְכָל מִדּוֹתֵיהֶם הָיוּ אֲמוּרִים לְלַמֵּד אֶת הָעֵם דַּעַת, וְכַגּוֹן שְׂמִדּוֹת הַמִּקְדָּשׁ לְמִדּוֹ שְׂאָדָם צְרִיף לְהַזְהֵר שְׁלֹא לְהַשִּׁיג אֶת מִדּוֹת גְּבוּל חֲבֵרוֹ בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְהַמְצַבֵּחַ הָיָה בְּחֶלֶק הַעֲזָרָה הַשְּׂרָף לְנִחֻלַת בְּנִימִין וּבְכָל זֹאת הַמְצַבֵּחַ עֲצָמוֹ הָיָה עַל רְצוּעָה שֶׁל יְהוּדָה שְׂצָרָא מַחְלָקוֹ לְתוֹף חֶלְקוֹ שֶׁל בְּנִימִין.

שְׂתַפּוֹת שֶׁל שְׁלֹמֹה

וְלָכֵן מִהַמְצַבֵּחַ לְמִדֵּים שֶׁכְּשִׁישׁ לְאָדָם שְׂתַפּוֹת עִם חֲבֵרוֹ יִתְנַהֵג עִמּוֹ בְּאַהֲבָה וְלֹא רִיב עִמּוֹ, וְגַם אֵם הוּא מִשְׁתַּוְּקָק לְזִכּוֹת לְחֶלְקוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ כִּבְנִימִין שֶׁהָיָה מִתְחַכֵּף לְבָלַע אֶת רְצוּעָה זוֹ שְׂעֵלִיָּה עִמְדַת הַמְצַבֵּחַ, בְּכָל זֹאת לְלַמֵּד מִבְּנִימִין שְׁלֹא בָּא מִקֶּף לְכָלל מְרִיבָה עִם יְהוּדָה, אוֹ לְכָלל מְרֻמּוֹר עַל הַקֶּבֶ"ה עַל כֶּף, חֲלִילָה.

וְדוֹקָא הַמְצַבֵּחַ מִלְּמַדְנוּ זֹאת, מִפְּנֵי שְׂעֵלְיוֹ מְקַרְיָבִים קָרְבָן שְׁלָמִים שְׁעוּשָׁה שְׁלֹמֹה עִם כָּלֶם, וּמִלְּמַד אֶת הָאָדָם לְהִפְיֵד טוֹבָה לְה' לְכַהֲנִים וְלְכַרְיֹת, שְׂעַל כֵּן הוּא מִלְּמַד שֶׁגַם בְּשָׂדָם שְׂתָרָף עִם חֲבֵרוֹ יִתְנַהֵג עִמּוֹ בְּאַהֲבָה וּבְשְׁלֹמֹם.

הַכֹּהֵן שֶׁלֶךְ

וְדָרָר זֶה מְחַיֵּב אֶת כָּל אֶחָד מִעַמּוּנֵינוּ לְהַזְהֵר בְּמַעֲשֵׂינֵנו, כִּי כִּמּוֹ שֶׁנְּאָמַר בִּיהֻזְקָאֵל "כָּל נְבִלָה וְיִטְרָפָה מִן הָעוֹף וּמִן הַבְּהֵמָה לֹא יֵאָכְלוּ הַכֹּהֲנִים" וּבְנֹדֵיא זֶה נְאֻמָּר עַל כָּל יִשְׂרָאֵל שֶׁנְּאָמַר עֲלֵיהֶם "וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְלַכְתָּ כֹּהֲנִים וְגוֹי קְדוֹשׁ" כֶּף הַתְּבִיעָה שִׁישׁ עַל אֲבִיתָר לְהִיּוֹת נְאֻמָּן, כֶּף כֶּף יְהוּדִי הוּא כְּכֵהֵן בְּבִיתוֹ וְעֲלִיו לְמַלְאוֹת אֶת תַּפְּקִידוֹ בְּנְאֻמָּנוּת לְסִיעַ לְאִשְׁתּוֹ, וְלִשְׁמִחָה בְּשַׁעֲהָ שֶׁהִיא נְחֻלַּשֶׁת בְּדַעַתָּה מֵרַב טְרַחְוֹת עִבּוּדוֹת הַבַּיִת, כְּכֵהֵן הַמְשַׁמְחַם אֶת לְבוֹ שֶׁל הַיְהוּדִי שְׂבָא לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ בְּלֵב שְׁבוּר וּמְעוּנוֹתִיו, וְכֵן לְמַלְאוֹת אֶת הַבַּיִת בְּדַעַת ה', וְלִקְלָמִם אֶת כָּל מִצְוֹת ה' בְּנְאֻמָּנוּת.

וְעַתָּה יִבְנוּ מוֹדַע הַנְּבִיא אֹמֵר בְּשֵׁם ה' שְׂתַכְנִיּוֹת

מתיקות הניסים

— מתכבים למערכת —

'של מי הדם הטרי הזה?!'...

לְכַנֵּי כְּשֵׁתִים עֲשָׂרָה שָׁנָה עֲרַכְתִּי שְׁפוּצִים בְּבֵיתִי, לְקִרְאָת גִּמְרַ הַשְּׁפוּצִים, סְכַמְתִּי עִם בְּנֵי בֵּיתִי שִׁבּוּאוֹ בְּשַׁעַת הַצְּהָרִים לְאַחֵר ה'יְכוּלֵל בּוֹקֵר' שֶׁלִּי לְרֹאוֹת שֶׁהַדִּירָה תִּהְיֶה מוֹכֵנָה לְכַנִּיסָה, וְסַכְמֵנו שֶׁגַם אֲנִי גִּיעֵ בְּאוֹתָהּ שַׁעָה לְדִירָה, אֵלֶּא שֶׁבְּסוּף הַלְמוּד נוֹדַע לִי כִּי אֶחָד הַאֲבָרְכִים נִקְלַע לְמַצוּקָה, וְהַתְּעַכְבְּתִי כְּדִי לְסַיע לוֹ, וְלָכֵן הַגַּעְתִּי לְדִירָה כְּכַזִּי שַׁעָה לְאַחַר שֶׁקְבַּעְתִּי עִם בְּנֵי בֵּיתִי לְבוֹא.

כְּשֶׁהִגַּעְתִּי רְאִיתִי בְּבֵית רַק אֶת הַפּוֹעֵל הָעֲרָבִי שֶׁהוּא עֹסֵק בְּעִבּוּדוֹתַי, שְׂאֵלְתִי אוֹתוֹ הָאֵם אֲשֶׁר הִיָּתָה כִּאֵן וְהֵלֵךְ הַשִּׁיב לִי שֶׁהוּא גִּיעֵ רַק עֲכָשׁוּ וְלֹא רָאָה אוֹתָהּ, עֲבַרְתִּי בְּבֵית וְהִנֵּה כְּשֶׁנִּכְנַסְתִּי לְאַחַד הַחֲדָרִים, הַכְּתָנִי שֶׁשְּׂפוּף עַל הַרְצָפָה דָּם! הָיָה נֶכֶר שֶׁהַדָּם טְרִי שְׂעֵדִין לֹא הִתְבַּשֵּׁשׁ... שְׂאֵלְתִי מִיֵּךְ בְּהִלָּה אֶת הַפּוֹעֵל: 'מַה זֶה הַדָּם הַזֶּה?' וְהוּא הַשִּׁיב לִי: 'הַגַּעְתִּי כְּכֵשׁוֹ, אֲנִי לֹא יוֹדְעוּ'.

הַעֵסַק הָיָה נְרָאָה לִי חֲשׂוֹד, כִּי אִין אֲמוּנָה בְּנֹזִיִים! וְיִתְכֵן שֶׁהַגּוֹי מִשְׁקֵר לִי: מִיֵּךְ חִיָּגְתִּי לְאִשְׁתִּי, אֲבָל הַטְּלַפּוֹן שֶׁלֵּה לֹא הָיָה זְמִין, נִלְחַצְתִּי עוֹד יוֹתֵר וְשְׂאֵלְתִי אֶת הַפּוֹעֵל שׁוּב 'מַה זֶה הַדָּם הַזֶּה?' וְשׁוּב הוּא אָמַר: 'תְּאֻמָּן לִי שְׂאֵנִי לֹא יוֹדְעוּ'.

צָאִיתִי בְּזִרְיוֹת מִבֵּיתִי לְעֵבֶר הַבַּיִת שְׁבוּ הַתְּגוּרָרְתִי בְּתַקּוֹפַת הַשְּׁפוּצִים, נִקְשַׁתִּי עַל הַדַּלַּת פֶּעַם וּפֶעַמִּים וְאִין מַעֲנָה, הוֹסַפְתִּי לְדַפֵּק בְּחֻזָּקָה וְאִין מַעֲנָה, [לְבֵית הַשְּׁכוֹר הָיָה הָיָה לִנּוּ מִפְּתַח אֶחָד שְׁכַעַת הוּא הָיָה אֲצֵל אֲשֶׁרֶת]. לְבִי פֶּעַם בְּחֻזָּקָה וְנִסְתִּיתִי שׁוּב מִסְפָּר פְּעָמִים לְהַתְּקַשֵּׁר אֵלָיָה, וְהַטְּלַפּוֹן לֹא נִמְוָא.

אֲנִי לֹא יְכוּל לְתַאֵר אֶת הַפְּחַד שֶׁנִּשְׂרָף אֲחֻזִי אוֹתִי הִיוּ לִי רַעֲיִדוֹת בְּיָדַי וּבְרַגְלַי, רֹאשִׁי הַסְּתַחֲרָה בְּמַחִי רָצוּ וְעִלוּ הַמַּחְשְׁבוֹת עַל הַרְגוּעִי מְכַל, זְכַרְתִּי שִׁחִים בְּנֵי בֵן הַשְּׁמוּנָה לְהַרְגִישׁ טוֹב וְלֹא הֵלַךְ לְחִזְדָּר וּבְנֹדֵיא הוּא הַתְּלַוָּה עִם אֲשֶׁרֶת לְבֵית הַמְשַׁפָּח, וְכֵן גַּם אֶת הַיְלָד הַקָּטָן בֵּן הַשְּׁנָתַיִם שֶׁנִּשְׂאָר תְּמִיד בְּבֵית - בּוֹדֵיאִ אֲשֶׁרֶת לְקַחָה אֶתֵּה לְשֵׁם, דָּאָגְתִּי מֵאֹד מִי יוֹדַע הָאֵם הַפּוֹעֵלִים לֹא הַתְּכַלּוּ לְחִיָּיָם, אוֹ שְׂמָא קָרָה הַמְשַׁדַּח הַמַּעֲשָׂה בְּעַמּוּד ד'

בניית בית המקדש מוציאו ומבואיו אומרים להביא לנו בושא, פי כל פסת קרקע וכל חלק וכלי בבית המקדש היה בו לקחים גדולים, וכשהיו שומעים את מדות המקדש היו באים לבושא גדולה על כל פה שהשיגו זה את גבולו של זה, כגון בקר שאחד השפיל את מעמדו של חברו.

תשובה מבושה

ישערי ומבואיו של בית המקדש, הזכירו לאדם את חסד ה' שנתן בגופינו שערים ומבואות להכניס בהם את האוכל, ולעקלו במעינו על מנת שנתקם בפינו, וכשאדם נזכר בחסדי ה' שעליו הוא מתבייש ממשעו הרעים שעשה שפכה בקר טובה לה' המטיב עמו כל פה ועושה תשובה.

וכמו כן, גם בגדי הכהנים היו גורמים לחוסר לשוב בתשובה מבושה, כדאי תא בגמרא (ערכין טו.) שקל בגד מגדי הכהנים מכפר על עון אחר, ולכאורה צריך להבין איך הבגדים שהם דוקמים יכולים לכפר? אלא דהנה על החשוך פתגם "לזון לפני ה' תמיד" (שמות פח טו) וכן על הציון נאמר "והיה על מצחו תמיד לזון להם לפני ה'" והפירוש בזה הוא שעל ידי הבגדים היו נזכרים ומתבוננים בחסדי ה' שעליו, שנותן לנו כופע לראשנו, ובגדים לגופנו, וכן הבגדים היו גורמים לחטא בושא מה' שמטיב עמו בחסדים רבים כאלו והוא מרד בו, בגאון ובשאר החטאים שעליהם מכפרים בגדי הכהנה.

אין 'וואש' שולט בעולם כלל!!!

"כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם". לאחר

חטא העגל, משה רבנו צוה את ישראל על עפ"י ה' על מחצית השקל, וה' התרצה בזה. והנה אצל יואש מצינו שלא התרצה לו ה', כשצוה על בן דק הבית לאחר ש'ישראל מקריבים בבמות שהם פדגמת עבודה זרה. ויש להבין החלוק ביניהם.

יהואש המי'אש...

"בן שבע שנים יהואש בולכו...". יהואש טעה מפני שבילדותו בהיותו בן שבע שנים כבר נעשה מלך ונתגאה מן מאד, וגם מפני שבקטנותו נעשה למלך. ולכן לא זכה לקבל הזרקה היאר צריך להתנהג מלך של עם ישראל בשונה ממלכי הגוים. ונקרא 'יהואש' על שם עתידו, שגפול ל'אוש גדול והתרחק מה', ואף החשיב עצמו לאליל.

וה' זמן ל'ואש את יהו'דע, כדי שעל ידו יצול מלפול, פי רצה ה' להראות שאין יואש וחבריו שולטים בעולם כלל! ובאמת, בימי תמי יהו'דע, יואש עשה את הטוב בעיני ה', אבל אחרי מותו הרשיע, אלא שגם בימי תמי יהו'דע, יואש לא חסר את הבמות שבהם הקריבו ישראל קרבנות לשמים ביחידות, שיש בזה חסרון פי בזמן ביהמ"ק נתמטעו הלבבות ולא ידעו להקריב קרבנות עם הפגנות רציויות, אלא בביהמ"ק ע"י הכהנים, ולכן מחויבה לו לא היה עולה הקרבן לרצון, והיה נחשב פדגמת ע"ז.

וכיון שלבו נקפו על שהשאר את הבמות נגד רצון ה', לכן הטעה את עצמו והעמיד פנים כמי שעושה טוב בעיני ה', בקר שצוה שכל אחד

ביא כסף וזהב לבדוק הבית בביהמ"ק, אבל ה' לא התרצה בכך.

משה רבנו שובר את המדות (הלוחות) השבורות...

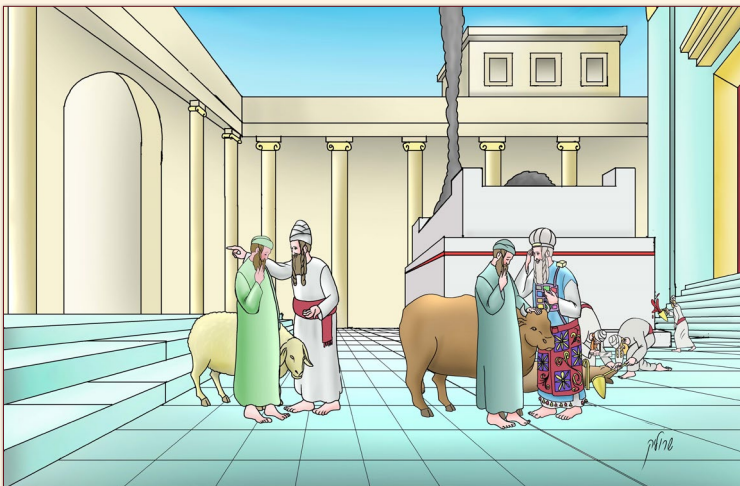
ולהבין הענין עלינו להבין מה ראה משה לשר את הלוחות הקדושות? אלא, שכשמשוה רצה ש'ישראל חטאו בעגל הוא הבין שהאחיוה שלחם בתורה בנייה מלכתחלה באפן מטעה, ולכן הוא שבר את הלוחות הקדושות בעצמם, פי אם נפלו לעגל, צריך לעקור את כל העבר ולשנות את הכל מעיקרא, וצריך לשנות את כל ההרגלים, פי ההרגלים הלא טובים שבאדם הם מביאים אותו לכל החטאים, והעבודה של האדם היא לשנות את הרגליו, שאהי העבודה הקשה ביותר.

מחצית - ש'קלי יואש...

וכיון שעמ"י לקחו את ההרגלים שלחם מהתורה, ולמודו באפן מטעה מהלוחות שראוי לעשות עגל, לכן שבר משה את הלוחות, שכן אם לומדים תורה ומבינים מן מנה דברים מטעים, כלמודו של ירבעם בן נבט, תורה זאת צריך לשברה, פי למוד בזה יותר גרוע מאם לא לומד כלל, פי אם אינו לומד כלל הוא מבין שהוא טעה, אבל כש'לומד באפן מטעה, הוא סבור שהוא מתנהג כשורה, וא"ל השיבו בתשובה.

במצא, שמושה תקן בשבירת הלוחות את הטעות שגרמה לחטא העגל, ואלו יהואש שפרא שחכם מקריבים בבמות שהן פדגמת ע"ז, ולא רצה לבטל זאת, סבר שתקון בן הבית יתקן את החטא,

מתיקות תשובה מבושה

איך מדות בית המקדש ובגדי הכהנה גורמים לחוסר להתבייש בחטא?

על כך במאמר: 'מתיקות מדות' של בושא...!

בציון שבכותרת הגליון: בני הכפרים העובדים לפרנסתם באים בימי הפורים לבית הכנסת על מנת להביא מים ומזון לבני הכפרים. ולכן חדשו להם חז"ל הוראה מיוחדת שיוכלו להקדים את קריאת המגלה ל"א י"ב וי"ג באדר.

מדוע לא חששו חז"ל משום אסור "לא תתגודדו" בקר שחלק מעם ישראל יקראו את המגלה בזמן כזה וחלק בזמן אחר?

על כך במאמר: 'לריב עד זוב דם?'

בציון שלפנינו: יהודי עומד לפני הפתח הגדול עם קרבן חטאת והפתח מעוררו לתשובה דרך התבוננות בגדי הכהנה שגורמות ליהודי בושא גדולה. ויהודי אחר בא לתשובה מבושה על ידי שהפכה מראה לו את מדות בניית בית המקדש.

כמו שמושה צינה על מחצית השקל, ויבדאי ה' לא יתרצה בזה, כי אין זה תקון החטא.

הקדשת כלי שיר לביהמ"ק...

"לא אף יעשה בית ה' ספות כסף מזמורות מן קרנות הצדקות... מן הכסף המובא בית ה'", והוא לא השתמש בכסף לעשות כלי שיר לביהמ"ק לשיר עמקה לה' על חסד הדם שבגוף האדם הנזכר בדם הקרבנות, וזה היה חסרון גדול, כי השירה בביהמ"ק היא עקר גדול, והנה מטל עליו להתענין עם ה'ויודע מה לעשות עם הכסף שבנדאי הנה מורה לעשות עמקה כלי שיר.

וכזכר לחטא הזה נקבע לדורות שאות כלי השיר לא עושים אלא לבסוף אחרי שהשתמשו בכסף לשאר צרכי ביהמ"ק (ק) - לזקרון לדורות ש'הואש טעה בזה.

מתיקות מנורת האש!

כשמושה רבנו התקשה במצות מחצית השקל, ה' הראה לו מטבע של אש, ולכאורה מה כ"כ קשה במצות מחצית השקל שהיה צריך לראות מטבע של אש? אלא, טבע האש היא שהיא מתפשטת ממקום למקום, כי התורה עוברת דרך הצדיקים שנשמתם בוערת כאש בדבר ה', ודרךם עוברת התורה מדור לדור, והפסוק "הלאו כה דברי כאש וגם ה'" הולך על הצדיקים שהם כאש, שלפעמים רואים את אורם הגדול כאש בוערת ולפעמים הם מצטנעים כאש בגחלים, ועליהם כתוב 'עקיצתו עקיצת עקרב עקרב ונשיכתו נשיכת שרף' שעקיצות ונשיכות אלו הם שזופות כאש.

אצל מי האש והמים מתערבים יחד?

ולקצת זאת משאחז"ל שהתורה דומה למים, זה גם הולך על הצדיקים השפלים כמים, כי הצדיקים משתמשים בדי' סודות: לקצתים הם בוערים כאש בקנאות ה' צבקות לתקן את הדור מטוסר מדרך ה', ולפעמים יש להם את טבע המים שהם שפלים כמים ויכבים את תבערת לבם, כמים המכבים את האש, וזה סימן על ת"ח אמתית, אם יש לו גם את טבע המים - השפלות וכבוי הרתחא ואינו מושפיל אנשים ח"ו.

ולכן מעקר הדין אין לכתב את התורה שבע"פ כי היא דומה לאש העוברת 'איש מפי' איש מפי הצדיקים, כ'אש' המקבילת 'מפי' אש' הסמוכה לה, וכשהת"ח מעבירים את התורה בפיהם לתלמידיהם, יש להגבל פיהם אש ומים שאליהם נמשלה התורה.

יואש נותן מחצית השקל ל... מלך ארם!

וה' למד את משה היאך מחצית השקל ימלא את תפקידו ולא ילך ח"ו לגוים כמו שעשה יהואש, ע"י שיתחברו עמי' לצדיקים הזדומים לאש, שהם מעבירים את דעת התורה האמתית מאב לבו כפוף שמן הטהור שעובר מדור לדור, כדגמת האש העוברת ממקום למקום, וישמענו

בקולם, שזו הסבה שיהואש נכשל ונתן את הכסף למלך ארם - מפני שלא נבנה כל צרכו ליהודע.

כמו כן ה' הראה למשה מנורת אש, פי מנורה אין לה ערך אלא אם היא מיסדת על אמונת חכמים, פי מנורת זהב של פלעצמה היא יכולה להיות גם רכישו של הגוי, אבל המנורה הטהורה היא 'מנורת אש' - מנורה שידלקת עם לב נכון לה'.

מדוע מקדשים את הלבנה ולא את החמה?

כך גם את הלבנה ה' הראה למשה ב'זוה' ראה וקדש' כי הצדיקים דומים ללבנה, כדוד מלפני שבכל פעם היה מקטין עצמו יותר ויותר, ואף הלבנה אינה מאירה אלא מאש השמש המאירה בה.

וינו השמים נתלגלג הדבר שיהואש העביר את כל כסף בידן הבית למלך ארם, כדי שלא ישעו העם להעריף את יהואש ומעשיו בראותם את העשירות של קפת ביד הבית שנעשתה על ידו, שלכן ה' עשה מעין שבירת הלוואות שיהואש בעצמו נתן את הכסף הזה למלך ארם, כדי לעקור את הטעויות.

וזה יסוד לאדם שצריך לעקור את הרגליו הרעים, ולא ישתמש בשכלו המטעה להבין עמו את התורה, כי בשכלו המטעה בין את התורה באופן מטעה, כמ"ש 'פשיעים יפשלו בם', אלא למד עם מדות טובות ויאמר עליו 'וצדיקים ילכו בם'.

לרבי עד זוב דם?!

שינינו במגלה (ב), מגלה נקראת ב"א ב"ב ב"ג וכו', ומבאר בגמרא שבגני הנפרים קוראים בימים אלו, משום שהם מספקים מים ומזון לאחיהם שבפרקים, וכיון שהם נצרכים לגבי העיר שיקראו להם את המגלה, לכן נהפך הטוב אליהם מקלים עליהם שיקראו בימי הנגיפה הקודמים ל"ד, שבהם הם בלאו הכי עולים לעירות בשביל הדיני תורה, כדי שלא יצטרכו לעלות במיוחד לעיר לשם קריאת מגלה, ולא יוכלו לשבת עם גני משפחתם לסעודת פורים.

ומקשים בעלי התוספות, דלכאורה יש בזה משום "לא תתגודדו" שבועיר אחת גני הנפרים קוראים באחד מהימים המקדמים, ואילו כל גני העיר לא קוראים באותו יום?

המעלה של גן הכפר

יתרצו גשם רבנו חיים כהן: שבגני הנפרים לא קוראים בעיר אלא בכפר שלהם, ואם נצרכים לבעל קורא, יורד אחד מגני העיר אליהם וקורא להם שם, וכיון שלא באותה עיר נעשים שתי נהגות, אין בזה משום "לא תתגודדו". וההסבר בזה הוא, שנותנים להם אפשרות זו, כדי שהיה להם יום הפורים פונו לעסק בו בתורה וקלטה סעודת פורים, ונותנים להם את הקולטת הזו כהפרכת הטוב אליהם על שמשפכים במשך דכל השנה מים ומזון לגני הערים.

עצות מתוקות

אדם שאינו מתבגר על הקנאה שבלבו ונותן לקנאה שלו לגדל, הרי שהוא מסכן להכשל במעשים רעים מאוד להוציא את קנאתו וכעסו על אחרים שהם חלשים ממנו, כי מפניו שאינו יכול להוציא את קנאתו וכעסו על מי שהוא מקנא בו כי הוא יותר חזק ממנו, לכן הוא מצער את בני ביתו ואנשים אחרים החלשים ממנו, אבל אדם שיש לו קנאה על חברו כגון על שרואה שיש לחברו מעלות שאין לו והוא שותק ה' עושה לו דין, כלומר שהקנאה בעצמו שופט אותו ואשרי חלקו, כי הקנאה מטה כלפי חסד ונדאי ייטיב עמו.

מתיקות שיחי

רבנו של עולם, הצילנו ברחמיך ממדת הקנאה ובשעה שאני רואה שיש לחברי מעלה טובה שאינה קצת אצלי, אדע שפעת אמת חפץ לזכות אותי במעלה טובה כזו או במעלה אחרת שהיא טובה יותר עבורי, ואדם מלקנאות בו, וברחמיך אצפה לראות בישיעו, ויטיב לי בכפל כפלים ויטיב אחריתי מראשיתי יחד עם כל עמך ישראל, אמן סלה.

המחול שנוצר מהמחלקת

והרא"ש תר"ז: שלעולם בגני הנפרים קוראים בתוך העיר, אלא שהם קוראים לעצמם ולא שאחד מבני העיר קורא להם, ולכן אין בזה משום "לא תתגודדו", משום שהם נחשבים כבית דין בפני עצמו, וכששתי בתי דינים חולקים זה על זה, וחלק נהגים כב"ד זה וחלק נהגים כב"ד זה, אין בזה משום לא תתגודדו, כי זה לא מביא מחלוקת לשרעתה גדולה מאד ומביאה מחלוקת קשות, שע"כ 'מחלקת' היא אותיות 'מחלות קשות, וכשאדם 'מוחל' על כבודו ונמנע ממריבות, ומוחק ומוחל על אותיות ק"ת מן המחלקת, נותר 'מחול', שעשית הוא לזכות להשתתף במחול שישיעו ה' לצדיקים.

עוד כתב הרא"ש לפרש, שאין בזה כלל משום "לא תתגודדו", מהמת שגם בגני העיר מודים בכך שבגני הנפרים צריכים לקרא לפני י"ד, ואין בזה חלוקי דעות בין גני העיר לבני הכפר.

מנהג האלת הקשה כמיתת

והנה לאו דלא תתגודדו נאמר בתורה במת, שאסור לזכור לשרוט את עצמו ולהוריד לעצמו דם, משום שזה מראה על יאוש ושאנו מאמין שהדבר נעשה מה' וא"כ קשה היאך למדו חז"ל מדין זה שלא להעשות אגדות אגדות?

אלא, הדנה כשנפטרו לאדם אחד מקרוביו ל"ע, הוא שריו בצער גדול, וא"א שלא יבוא לידי כבי מרב צער. ולכן התורה מזוהרה, שאדם לא יגרר מצערו לשרוט ולהשחית את גופו. והיות שבגושטי מנהגים ופסקי הלכות יש לאדם יצר"ר גדול מאוד, שאינו מוכן לראות ולסבל אדם שנוהג או פוסק הפוך ממנו, ומסגל לריב עמו על כך עד כדי הפאה ח"ו! לכן חכמים למדו, שפשוש שהתורה צותה להפניע מלהוריד דם לעצמו מרב צער על המות, כך יש להפניע מלהעשות אגדות אגדות שאילו נוהגים הפך מחבריהם, כי גם זה יכול לגרם הפאה והורדת דם.

יעטנו בבני אדם!

ויש לרמוז באסור ערוב צמר ופשתים, וערוב בעור בקלב, וחרישה בשור ובחמור יחדיו ואסור פלאי הנכרם, את ההיירות שצריך אדם להזהר מלתבע את חברו לנהג דוקא כמנהגיו.

שכן כל אחד מדברים אלו בפני עצמם כבשר בפניו וחלב בפניו - מותר הוא ללא שום רבב אסור, אלא שאסור לערב זה בזה, כך גם כל מנהג ומנהג ממונהגי ישראל קדש הוא, אלא שאסור לאדם לחיב את חברו להתנהג כמותו, שבזה יש אסור כשם שאסור לערב בשר בקלב.

ומצינו בזה: "לא תבערו אש בכל משבת יכם ביום השבת", לא תבערו - את אש מדת הפעס, ומינו ראה ללמד זאת? כי ראה שישנם אנשים הפועלים ומריבים זה עם זה על שתחרו פוסק הפוך ממנו בהלכות שבת בדיני "לא תבערו אש", ויגון שלשיטתו מותר להניח בשבת אכל ע"ג פלטה באופן מסוים וישליטו אסור ומזהר באים לידי פעס, לכן מפרש הזמר שבדין "לא תבערו אש" יש להתיר לא להבעיר את אש הפעס.

וזה הסיוד שמולמדנו מרדכי הצדיק במגלה להרבות אהבה ואחרוה ע"י משלוח מנות ומנות לאביונים ולהתרחק משנאה פעס ומריבות.

המשך מתיקות הניסים

להם איזה אסון ואיני יכול לדעת לאיזה בית חולים הם הגיעו.

שמכפר שלא תבוא צרה אמתית כזאת. דבריו של מורי ורבי חזקו את רוחי אך היה קשה לי להבין איך יתכן שהכל יהיה פחד שוא, אחרי שראיתי דם שפוך על הרצפה! אבל התחזקתי לקוות לטוב.

לאחר תפלת מנחה הודרתי לביתי, וכשהתקרבתי לדלת הבית אני שומע את קול צהלתם של ילדי, נקשתי בדלת והם פתחו ואני רואה שכלם נמצאים בבית! שאלתי אותם בדאגה 'היכן הייתם?' ואשתי השיבה שהם הלכו למפעל הריסים ובהרו מה שהיה חסר לבית, והיות שבכר היה מסכם בינינו שהם ילכו לשם יום אחד, וכן מכיון שלא ידעו שאדאג כל כך לכן לא טרחו להודיע לי, והסבירו שהסבה שהטלפון לא היה זמין כי נגמרה הבטריה.

קצת הם שאלו: 'על מה הדאגה הגדולה הזו?', ספרתי להם על הדם שראיתי בחדר בבית המשפך אך הם לא ידעו כלל על מה מדבר, היה חשוב לי לדעת מה פשר הדם הזה ולכן לקחתי עמי לשם את בני ביתי והם התפלאו לראות את הדם - אך כשהסתכלו על החלון וראו שבגם עליו יש כתמי דם - נפתרה להם התעלומה ואמרו:

הרמתי טלפון למשטרה, ודבר ראשון הם הגיעו לדירה כדי למצא את הפועל אך הוא נעדר מהבית, התקשרתי אליו והוא לא עונה, הודעתי למשטרה שאני יודע שהוא גר בכפר ערבי אך לא ידעתי לומר להם כתבת ברורה. המשטרה החלו בחפשוים אחרי וואחרי בני ביתי וילדי, והורו לי שבגם אני אמשיך לחפש. קוייתי בכל כוחי שאשתי תתקשר אלי אך זה לא קרה, ומגרע לרגע הפחד והמתח שלי הלך וגדל.

בלב קרוע ומרתח פסעתי לבית הנכנסת על מנת להתפלל מנחה, והנה ברקבת בית הנכנסת פגשתי את מורי ורבי המתגורר בעיר אחת שהייתי נוהג להתיעץ עמו בבחירותי, ולקבל ממנו עצה ותושיה, נגשתי אליו ומיד הוא שאל אותי מה פשר הדאגה הנשקפת על פני, ספרתי לו את כל הקורות אותי, והוא הביע השתתפות בצערי, אך אמר: גש עתה לתפלת מנחה ובברכת שמע קולנו תשפך את צקון לבך לפני ה' ובטוחני שהקב"ה לא ישיב את תפלתך ריקם, כסיים לדבריו הוא ברכני: יהי רצון שיתגלה שקל הפחד הזה אינו אלא 'פחד שוא'

אכן, כשהיינו בדירה בשעות הצהריים נקלעה יונה לחדר הזה, וכשהיא רצתה לברח היא נתקעה מספר פעמים בחלון בעצמה חזקה, כי היא חשבה שתוכל לברח דרכו מפני שהוא חלון שקוף, אבל כמובן החלון היה סגור וכל נסיון שלה לברח דרכו גרם לה למכה אימה בראשה, עד שהצלחנו להורות לה את הדרך איר לצאת, וכנראה שכאשר היא נתקעה בכל כוחה מספר פעמים בחלון היא נחבלה, וזה הדם שנשפך ממנה כמו שמוכח מכך שיש דם על החלון שבו היא נתקעה.

בנוסף הוסיפו בני הבית לספר לי: כשהיינו כאן בבית בנינו בן השמונה פתח בחזקה את דלת השרותים והדלת פגעה בראשו של אחיו הקטן בן השנתיים שנגנע לשרותים בלי שנדע, וחששתי מאוד שהוא לא נפגע מכך וקשתוצא ממפקה לא יזוב ממנו דם, אך בחסדי ה' היתה זו רק מכה יבשה ולאחר שבכה הוא נרגע וחזר לעצמו.

הבנתי מיד, שאכן הפחד הגדול שהיה לי היה מתנת שמים שבנקראת 'פחד שוא' שלא הצרכתי לשמע באמת בשורה קשה שכזו לא על בני בן השנתיים ולא על שום בשורה קשה כזאת או אחרת.

ג. ד. אפקים

הנאה של הודאה

הוא בוחר רק לגשם את עצמו בהנאות של אכילה ושאר הנאות גשמיות.

וכש יהיו מריחים את ריחה הערב של הקטורת, ובאים ממנו להודות לה' על הנשימות היו נצלים על ידי זה ממות שהוא עצירת הנשימות.

"ותנו עליה קטורת" אמרו חז"ל (ברכות): איזהו דבר שהנשמה נהנית ממנו ואין הגוף נהנה ממנו הוי אומר זה הריח, ולכאורה קשה הרי במציאות האדם נהנה גם הנאה גשמית מהריח? אלא יש לבאר שחז"ל מלמדים אותו ש הנהנה האמתית מהריח היא

כשהוא מביא את האדם להפיר טובה על נשימותיו העולות באפו כריח הטוב הזה שעולה באפו, וכמו שחז"ל (שם) דרשו זאת מהפסוק "כל הנשמה תהלל יה" שעל פסוק זה דרשו על כל נשימה ונשימה תהלל יה, ובהנאה הזאת רק הנשמה בוחרת, והגוף לא בוחר בו, אלא

חדוים מתוקים

- א. איזה 'מדות' מלמדים מודות? ב. מדוע עושים את כלי השיר רק בפסוק האחרון?
- ג. מדוע משה רבנו הצרף שהקב"ה יראה לו את מחצית השקל במטבע של אש?
- ד. איזה התגודדות לא גורמת מהולקת?

התשובות מונחות בתוכן גליון זה. את התשובות ניתן לשלוח בימי השבוע הבא לכתובת האי-מייל: gmail.com@7885595 או בהודעה קולית בקו 'קול מתיקות'. במספר 073-313-4395. בצירוף שם, כתובת וטלפון.

האכה מפרשת תציה: יעקב מאיר וייגוט, בני ברק.